

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona,
negyedévre 2 korona 50 fillér. Egy es szám ára 10 fillér.
Községek, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyen-
ként, ha előfizetnek, 8 koronáért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jánosó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőség
hez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhely az ifj. Jánosó Mózes könyv-
nyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek
küldendők.

Augusztus tizenötödike.

Budapest, 1900. július 24.

(P. C.) Ha a néppárt és a közjogi ellenzék lehangosabb organumai nem készülnek augusztus tizenötödike tárgyában nagyobb akcióra, senki ember fiának, ki csak némileg szabadelvűen gondolkozik nem jutna eszébe csak kétségbe is vonni, hogy a magyar katolicizmus 900 éves jubileuma kizárólag csak vallási ünnepély lehet és soha nemzeti ünnepélynek nem tervezetett. És ha a néppárt és a közjogi ellenzék a felekezeti béke megzavarását nem tüzték volna ki céljukat úgy ezt a kérdést, melyre csak egy lehet a válasz, föl sem vehették volna. A katolicizmus 900 éves jubileumát felekezeti ünnepélynek tervezték és most erőszakos eszközökkel ezt az ünnepséget nemzetivé átalakítani merő képtelenség.

Felekezeti ünnepély ez, melyet a néppárt agitatorai politikai czélokra óhajtanak kiaknázni és amely szándékban ezeket néhány, itt meg nem nevezendő egyházfejedelem, lehetőleg és feltűnés nélkül támogat. Készségesen elismerjük, hogy a szóban forgó főpapok nem is azt a czélt követik, hogy a felekezeti háború politikai pártjának becses szolgálatot tegyen. Ezt toleráns gondolkodás módjuk nem engedi feltételezni.

A kompetens tényezők: Széll Kálmán miniszterelnök, mint a nemzeti állam feje és Vasary Kolos hercegprímás, mint a

katholikus egyház főpásztora minden ténykedésükben felekezi ünnepségnek jellemezték a katolicizmus 900 éves jubileumát; ezzel a nézetükkel tehát teljes összhangban van az állam a katolikus egyházzal. Ott, ahol ezt a ünnepélyt átalakították játszani a politikai térre, mint a hogy ezt Székesfehérvárott megkísérelték, ott Vasary Kolos bölcsen visszavonult és távol tartotta magát és ezzel bebizonyította, hogy nem a hercezi ecclesia militans, hanem a béke és felebaráti szeretet vállalása a katolikus vallás akarja jubileumát megülni. Ott azonban, hol ez ünnepély szigorúan bennmarad az egyházi keretben, ott fizikai erejét majdnem meghaladó pontos figyelemmel intézi a dolgokat és az ünnepély rendezését, lázas szorgalommal ellenőrizvén az egyházi vendégek fogadtatására szükséges előkészületeket.

A néppárt egész agitációja most is mint minden más akciójánál a katolikusok vallási érzelmére és az alsóbbnép-osztályok szenvedélyeire spekulál, ezzel a széles rétegű agitációval szemben Széll Kálmán miniszterelnök érvényre hozta és minden kétséget kizáró módon értésére adta mindenkinek, akit illet, hogy Magyarország nem felekezeti állam és hogy a katolicizmus jubileumát lehetetlen nemzeti ünnepségnek tekinteni. Hiszen a magyar szabad alkotmánynak éppen az az alapja, hogy azon állam polgárai első sorban magyarok és csak másodszorban oszoknak meg felekezetek szerint. Sőt ha

tüzetesen vizsgáljuk a tényleges állapotokat és lelkiismeretesen akarjuk ezeket eesetelni, akkor be kell vallanunk, hogy másodszorban ezen haza magyar polgárai nyelvezetük szerint oszoknak meg és csak harmadszorban felekezetük szerint. A magyar állam 1000 éves harczaiban nem a katolicizmus, hanem szabad nemzeti szellem jutott érvényre s itt sohasem kutatták a polgárok nyelvét vagy vallását mikor arról volt szó, hogy a hazáért kell a csatamezőn elvérezni.

Ez a szabad Magyarország nem katolikus állam, noha uralkodója katolikus és a katolikus egyházhoz tartozik legtöbb polgára is. A polgárok egésze, bárminő lett legyen a nyelve és a vallása, vérével ragasztotta nemzeti államát ezt az országot és ezen nemzeti állam miniszterelnöke másképpen nem is tehetett volna, mint hogy a hercegprímás álláspontját a magáénak vallja. A nemzeti eszmét nem szabad semmilyen felekezeti kedvéért háttérbe szorítani és magyar katolikusok maguk is helyesen gondolkoznak és következtetnek ebben az irányban. Egyedül a néppárt akar a zavarosban halászni és ezért összezavarja a dolgokat, de ennek a pártnak a hercegprímás és a miniszterelnök hatalmas gátat emelt azzal, hogy felekezeti ünnepélylyé avatta a jubileumot és ezzel megmentették a nemzeti és a felekezeti békét.

T Á R G Z A.

Wansee tündérei.)*

— Rego. —

(Folytatás és vége.)

Napok multak. A szép halásznő és a jövevény talán már jobban szerették egymást, mint valaha. Tudták jól, hogy a tiltott szerelem a legédesebb.

A halász mit szerzett; nagyszerelmében észre sem vette felesége változását. Dus halászsákmányát összepakolta, kosarakba rakta, még felesége is segített neki és együtt vitték ki a vasútra. A halász elment a szomszédos Berlinbe, hogy a Markthalle tágas termében jó pénzért tudjon szerzeményén.

Sötét este volt, a hold csak későn kelt föl, a sűrű bányafelhőzet pedig eltakará a csillagokat. Hazafelé tartottam és utam a kápolna előtti zöld pázsiton vezetett el.

Halk suttogás keltette fel figyelmemet. Majd a víz loasogását halottam, a mint a mozgó csolnak oldalfalaihoz ütődött. Az evezőlapátok a vízhez csapkódtak és a csolnak a tó belseje felé sikamlott. Nem tétoztam, tudtam ugyanis, hogy a csolnakban más nem lehet, mint a szép halásznő és az

idegen jövevény — leoldoztam tehát egy másik csolnakot és az evezőlapáttal messze belöktöm a partról a vízbe. Sötét volt, nem vettem észre, közelükbe lopódtam és minden szavukat hallottam. Hangokról felismertem őket: a nő barátom neje, a férfi az idegen volt, tehát feltevésomban nem csalódtam.

Hallottam, amint az idegen mondá:

— Elviszlek hazámba — itt többé nem maradhatunk, Boldoggá teszlek és örökidőre egymáséi leszünk.

De én félek! . . . Ki fogja akkor a kis harangot kongásra birni, ki fogja akkor a jó halásznak gondját viselni?

— Hát szereted még a halászt?

— Hogy szeretem-e? . . . Szeretem, mert szeretnem kell, hiszen a törvény parancsolja, de szeretlek téged is, mert a szívem sugja, hogy boldog csak veled lehetek.

— A jó halász majd azt gondolja, hogy szerencsétlenség ért a tavon, meg fog siratni, azután fájdalomra az idő a feledés enyhítő balsamát hinti. Mi, igen mi pedig boldogok, örökké boldogok leszünk. Elmegyünk az én hazámba, feledjük a mulat és élünk a jelennek.

— Igen, elmegyünk, de valami titkos sejtélem bánt. Én nem tudom mi fog történni, — félek . . .

— Ez csak pillanatnyi felhevülés, majd az idő felejtetni fog mindent. A félelem csak a gyenge nő

tulajdonsága csak ideig-óráig tart. Jöjj karjaimba ölelj meg s meglásd, ha szívünk együtt dobban a félelem is megszűnik!

A hold egy pillanatra előbújt a felkők mögül és láttam, a mint a szerelmesek átölelve tartják egymást. A tiltott szerelem édes csókjával örökké megpecsételték sorsukat s a szegény halász boldogságát.

A nád közé vontam csalókom; nem is vettem észre szerelmük nagy hevében.

Kis vártatva megint megszólalt az idegen:

— Tehát holnap este ismét találkozunk. Potsdamm irányában átevezünk a tavon és a Havelen keresztül Potsdammban kikötünk. Azután már biztonságban leszünk és a vonat majd el fog szállítani hazámba, mely egyszersmind a te új hazád is lesz.

Tovább nem hallgattam. A tó növényzete közt átsiklott csolnakom, a szerelmesek észre sem vettek és én a kápolna irányában kikötöttem.

Halász barátom családi tüzhelyét meg akartam menteni. Elhatároztam, hogy a történetekről kiméletesen értesíteni fogom.

Reggel meg is érkezett. Boldog volt, mert jó vásárt csinált Berlinben. Vadonat új ruhát is hozott magával, — a feleségének akart vele kedveskedni.

De boldogsága határtalan elkeseredéssé változott, mikor kiméletesen tudára adtam neje szándékát. Vigasztaltam, békéltettem, de mi haszna. Szerencsére neje a szép halásznő nem volt otthon és így kitombolhatta magát.

*) Mutatvány Dömötöri Németh Péternek lapunk egyik közelebbi múlt számában ismertett könyvéből. Szerk.

Politikai hírek.

Közigazgatási enquete. A belügyminisztériumban szorgalmasan folynak az előkészületek, hogy a közigazgatási reform érdekében a jövő hónap közepén tartandó enquetét előkészítsék. Ezen a tanácskozáson előterjesztik azokat az adatokat, melyeket az egyes közigazgatási kerületben az utóbbi időben artott vizsgálatok alapján gyűjtöttek, valamint meghallgatják a közigazgatási reform irányára vonatkozó szakvéleményeket, amelyeket enqueté aúterére hivatalos szakférfiak fognak előadni. Különösen egy kérdésben már nem szükséges külön megállapodás. Ez a kérdés a közigazgatás egyszerűsítése. Az adminisztráció egyszerűsítése szükségessé vált az eddigi tapasztalatok alapján s a belügyminisztérium erre vonatkozó eddigi intézkedései, ha nem is nagy jelentőségűek, már is üdvöseknek bizonyultak. Ugyanez a szempont már a miniszteriumokban is kezd érvényesülni, amint azt a kereskedelemügyi miniszternek multkoriban az adminisztráció egyszerűsítése tárgyában kiadott rendelete bizonyítja. Az enqueten az elvi részben fontos az afelől való tanácskozás, hogy a közigazgatási reform mily mértékben hagyja meg az autonomia hatáskörét és mennyiben juttasson tért a modern fejlődés követelményei folytán szükséges új intézményeknek. Ami a tanácskozás többi részét illeti, a megyei és városi szolgálatban állók leginkább az iránt érdeklődnek, hogy fölismerik-e kellőképen a köztisztviselők fizetésjavításának szükségét s e mellett az, hogy az új szervezés folytán azok, akik eddig hivatalban voltak, ne legyenek kitéve egzisztenciájukban veszélynek. Ami az első kérdést illeti, Széll Kálmán miniszterelnök, mint belügyminiszter már eddig is alkalmat talált arra, hogy a közigazgatási tisztviselők helyzetén javítson s a jövő évi költségvetésben is az ediginél is nagyobb összeget irányoznak elő arra, hogy a fizetéseket javíthassák. Máskülönb is az adminisztráció egyszerűsítése is egyenes összefüggésben van a tisztviselői fizetések javításával. Tudniillik minél egyszerűbb lesz az adminisztráció, annál kevesebb tisztviselőre lesz szükség és annál inkább gondoskodhatnak róla, hogy a tisztviselők fizetése megfeleljen az igényeknek. Ami a jelenlegi tisztviselők helyzetét és a jövőben való hivatalban maradáshatást illeti, erre nézve tájékoztatásul szolgálhat a közigazgatási tanfolyamok felállításánál tapasztalt intézkedés, melynél leginkább tekintettel voltak arra, hogy azok, akik eddig hivatalban voltak, a tanfolyamokra való fölvételeknél előnyben részesüljenek. A kvalifikációs törvény más irányu módosításánál is ugyanez a szempont lesz irányadó s az eddigi tisztviselőknek kellő mód nyújtatik arra, hogy állásukban való megmaradásukról gondoskodjanak. A jövő hónapban tartandó enquetére Széll Kálmán miniszterelnök meghívja mindazoknak a hatóságoknak a képviselőit, mely hatóságok tapasztalatainak a re-

formtervezet elkészítésében hasznát lehet venni. Meghívót kapnak a főispánok, polgármesterek, továbbá a közigazgatással foglalkozó szakférfiak és testületek. A már elhatározott intézkedések közt van, hogy az enquete-én az országos központi jegyzőegyesület s a jegyzői kart Kunecz Imre, a jegyzőegyesület elnöke fogja képviselni. A szaktanácskozást maga Széll Kálmán miniszterelnök vezeti.

Az iskolaszékek és gondnokságok hatásköre. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium iskolai szakosztálya rendeletet dolgozott ki a polgári iskolai iskolaszékekről és gondnokságokról. A rendelet három irányban korlátozza az iskolaszékek és gondnokságok hatáskörét. Az intézkedések törlik a munkakörből a tantervre, a tanítás anyagára és a tanítás menetére való befolyását az iskolaszékeknek és gondnokságoknak, mert ezeket ezentúl az iskolavezető a tanári karral együtt fogja gyakorolni. A minisztérium a polgári iskolának harminczéves fejlődésével okolja meg ezt a szükségletet, hogy a három évtized óta nem bolygatott iskolaszékek hatáskörének is észszerűen meg kellett változnia.

A székelyföldi iparkiállítás ismertetése.

(Folytatás.)

Ugyancsak Háromszékről Némethy Árpád mutat be egy faragott képerketet, melynek kompozíciójában egészen önálló felfogás nyilvánul. A tárgynak ezen eredetisége hívja fel a figyelmet az alkotóra, ki rajzokban is elmés találmányokat mutat be. A megnyitáskor e találmányok egyrészt, többek közt egy új szerkezetű ablakot, egy alakítható bonczoló széket, stb Hegedüs miniszternek is, s a kísérő illustris vendégeknek is ő maga magyarázólag bemutatott. Ez a tehetséges iparos Kovásznánól igen szegény sorsban.

Csikmegyének két résztvevő asztalosa, Vizi Flóris gyergyószentmiklósi és Novák Gyula gyergyóremetei lakosok szintén tehetséget árulnak el s csak sajnálni lehet, hogy jobban nem érvényesülhetnek. Előbbi egy szépen megépített óraábrányt, utóbbi egy ezé-h-világbeli remekelő rajztáblát, tálcát és egy finom tisztafából készült női legyezőt mutat be.

Szászrégenből Weinrich Frigyes tölgyfa ágya és szekrénye is szolid jó munka és még érdekesebbek görleczgyáranak a termékei, a melyek fölülmulják a külföld hasonló gyártmányait.

Nem hiányzik a kiállításról a Kirschferle juharka kulacs és a híres faedény sem. Wermescher Samu kádár mutatja be 6 darab remekül megmunkált edényben a szászrégeni kádárok ügyességét. Weinrich János csinos paraszt butort állított ki, mit

az Eke kolozsvári néprajzi muzeuma számára már meg is vettek.

Egész sereg szép faragványt állítottak ki Molnár Gábor, Rédiger Károly, a nyárádszeredai faragóiskola, Szabó Gyula és Szántó Gábor.

A marosvásárhelyi asztalosok közül Tóthfalusi József, Szakáts Déne, Tordai János, Bereczky Elek, Simon Lajos, Ritz Antal és Szabó Márton a helyi fogyasztó piacz munkáit és a vasut számára készülő butorokat mutattak be egy-egy kitűnően megmunkált minta darabban.

Biró József Gyergyószentmiklósról esztalgályos munkáival és Fazekas Ferenc Székelykeresztúrról kaptáival a maguk szakmájában szintén tökéletes munkákkal remekelnek.

Általában e csoport egyik leggazdagabb és legtanulságosabb része a kiállításnak. Mindenesetre igazolást nyer itt az a föltevés, hogy a Székelyföld jövőbeni közgazdasági fejlődésének egyik biztos alapját a faipar képezi.

Ásványvizek kiállítása.

Egész fülkét tölt be az ásványvizek kiállítása. Szépen dekorált szekrényekben a különböző nagyságu már forgalomban levő üvegek vignettái szintúgy lekiabálnak a polczokon szép sorrendben elhelyezett üvegekről hirdetőn, hogy tartalmuk mi mindennek volna jó, ha a nagyközönség immár megértene a kor intő szavát, ha világforgalomra teremtett gyógy- és üdítő erejét csak valamennyire is ismerné.

A székelyföldi ásványvizek hazarészünk egyik legnagyobb s talán kiaknázhatlan bőségű kincse, mely a szükséges töke hiányában és elháríthatlan forgalmi akadályok miatt kiszámíthatlan mennyiségben foly el bőséges forrásaiból haszontalanul.

Hiában fakadnak csodás szépségű völgyekben; sziklás bérézek, erdők, történelmi nevezetességek aljában; kiránduló helyek által hiában környezővők fürdők, mert a miért máshol milliókat adnának, nálunk alig veszik számba, megközelítése elől az akadályokat sem hárítják el.

Kilencz fürdő és ásványvíz tulajdonos jött el a kiállításra ásványvizekkel, látképekkel, a vegyelemzés adataival, hogy Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszternek bemutassa kincsét, felajánlja azt a szenvedő üdülést kereső emberiségnek, körvön, hogy mennyire módjában van nyújtson segítséget a székelyföldi ásványvizeknek és fürdőknek.

1. Korond égvényes savanyu vizet, a magyar gleichenberginek nevezett gyógyvizet, a fürdő látképét és leírását elhozta Gáspár Gyula tulajdonos.

2. Kovászna gyógyvizeit, a híres „Pokolsár” ismertetését Becek Imre.

3. Bibarczfalva rövid időn nagy hírnevet szerzett „Baross-forrás”-át Szilágyi Endre.

4. Kászon és Sepsibodok „Répáti” és „Matild-forrás”-át, melyek vidékünkön is nagy fogyasztásnak

Az egyik pillanatban meg akarta magát ölni, a másik pillanatban elhatározta, hogy szép nejét és az idegent semmisíti meg. Majd lecsillapult és nem hitte a történeteket.

Mikor a szép halásznő hazajött, nem szólt semmit sem. Csendesen viselte magát és délután csakugyan eljött velem halászni, mint máskor.

Hanem este... Este mikor haza ment, ámbár jobban sietett mint máskor, már nem várta senki sem a nádasban, a hol esolnakkal kikötni szokott. Meg akarta lepni a szökevényeket, de már elkésett.

Mig a kápolna környékét kikutatta, mig a kis fehér házikóban izgatottan hívta feleségét, — besötétedett. A partra sietett és fájdalmas hangon a kis halásznő nevét kiáltozta.

Csend volt mindenütt, semmi válasz, semmi nesz. Hallgatódzott... Mintha a tó közepe felől vizesobogást hallott volna s mintha mozgó árnyak lebegtek volna tova a víz felett.

A csolnakba ugrott, izmos kezébe fogta az evezőlapátokat és nyilsebességgel hasította a hullámzó tó vizét. Szíve mind hevesebben vert, látta már, hogy megcsalták, az a nő csalta meg, a kiben legtöbbet hitt. Felismerte az idegent is a kinek annyiszor mondott adj' Istent.

A menekülők észrevették üldözőjüket. A kis halásznő sápadt arcát a hold fénye világítja

meg. Térdre esett a csolnakban és úgy könyörgött:

— Bocsáss meg!... Vétkeztem, de hibámat jóvá teszem. Nem szerettem még mást soha, egyedül csak téged. Jóvá teszek mindent... félre vezettek... bocsáss meg!...

A halász nem hallott semmit sem. Vak dühében mindenre készen volt.

Egy evezőcsapással utolérte a menekülőket. A kis halásznő ájulva esett össze a csolnakban, az idegen pedig összeszedte végső erejét, hogy megmenthesse életét. De már késő volt, a halász bosszúálló karja lesújtott az evezőlapáttal. A csolnak felborult és mindketten a vízbe zuhantak.

A kis halásznő egy pillanatra feleszmélt, kezét összeszűrt és fájdalmas pillantást, szenvedő, bánkodó tekintetet miert a haragvó halászra azután... azután alámerült a hullámokban. Az idegen ki szétrombolta egy család boldogságát, végső erőfeszítéssel a halász csolnakjába fogódzott és maga után rántotta a hullámok közé. Egy pillanatig még viaskodtak a hullámok felett, de az idegen sajgó sebe megfosztotta az eszméletétől és alámerült.

A halász most már megbánta elhamarkodott tettét, meg akarta menteni az életnek nejét, a kit még mindig oly forrón szeretett. Hajfonat uszált a víz színén, neje hajfonata. Ugy látszott, mintha már elköltözött volna az élők sorából. A halász oda uszott, felkarolta nejét és a csolnak felé vitte. Még

élt s göresösen kapkodott levegő után. A csolnak közelében újabb göresös roham támadta meg, átkarolta férjét magához szorította, el sem eresztette többet. Mindketten alámerültek és a hullámzó habok összecsapódtak fejeik fölött.

Másik pillanatban ismét esendes volt minden, a lefolyt nagy tragédia színhelyén csak két felfordított csolnak himbálódzott.

*

És az öreg halász meséje végén megkönnyebbülve sóhajtott fel. A nép számára is átszállott az ötvenhárom év előtti esemény és a monda úgy tartja, hogy esténként, mikor megszólal a kápolna kis harangja, nymphák jönnek elő a tó vizéből és ölelkezve hallgatják a csilingelést. A halásznő és a halász lelkei is megjelennek és a tó tükre felett Bábelberg irányában esténként végig lebegnek. Ők Wansee jó tündérei. A szép halásznő bánatkönnyei megtermékenyítik a tó vizét és azóta olyan haldu-sak Wansee vizei. De estéről-estére hófehér sirály is megjelenik és irigykedve nézi a szép halásznő és halász boldogságát. Le-le csap a tó vizére s ha szerét teheti egy-egy füzánkolódó hallal piros csőrében a kápolna irányában ismét eltűnik.

örvendenek (utóbbi igazi magyar Szeltersz) György József;

5. Kézdivásárhely „Fehérkői”-nek nevezett előnyös összetételű forrásvizet Dávid Gyula;

6. Borszék világhírű vizeit, tájképeit és üveggyári adatait, mert Borszék üvegszükségletét házilag készíti — a fürdő igazgatóság;

7. Homoród fürdő vizeit Konez Ármin;

8. Előpatak kitűnő gyógyvizét, a gyomorba-josok kedvencét, leírásokkal, képekkel együtt, a fürdőigazgatóság;

9. Végül a székelyföldi gyógyvizek jóságának vegyileg kimutatott legnagyobb bizonyítékát, a vegyelemzés adatait, fali képeket, könyveket, fürdőink és gyógyvizeink magassági kimutatását, azoknak grafikus térképét és egy forgatható tereoskopot 52 színezett képpel. Borszék fürdőről — a fürdők legnagyobb pártfogója: a Kárpát Egyesület.

A székelyföldi fürdők nincsenek itt mind képviselve, számos jól ismert vizet nem küldtek be tulajdonosai, híres sósfürdőink is hiányzanak a kiállításról.

Képekben bemutatta fürdőjét Csik Tusnád. A modern fürdő lát képe mintha csalogatná a nézőt: Jer, jer ide, csodáld a természet báját, szívd a balsamos levegőt fenyőkoszorúta völgyében.

Görgény Sókna (Zsaboniceza) hatékony sósfürdő képeit Grün Izsák állította ki.

Ott látjuk Korond, Borszék, Szováta szép képeit is.

Ha több nem volna, ennyi is nagyobb figyelmet és támogatást érdemelne. De van jóval több fürdőnk és ásványvizünk. Hát amit csak a közvetlen érdekelttség ismer? A ki járt a Székelyföldön sűrűn találkozhatott egy-egy falu határában két-három forrással: sokhelyt az erdők közt is. Mindez különben csak annyiban tartozik ide, hogy az elhagyott bércezes baka ilyenmő kincse csak akkor kerülne felszínre minden vonalon, ha már az olyan a milyen hírnévre szert tett fürdők és vizek legnagyobb kedvezménye a könnyű és gyors közlekedés megadatnék, s vasutak szelnék át völgyeinket és vizeink forgalmát elősegítenék.

Hankó Vilmos dr. kimutatta, hogy a Székelyföldön minden híres külföldi viznek van hasonló, vagy jobb összetételű versenytársa.

Mégis megtörténik, hogy onnan mesterséges vizet jóval többet hozhatnak forgalomba, mint a mi ezer bajjal küzdő, — dedicséretükre legyen mondva — kitaró fürdő és ásványviz tulajdonosaink, az övékből. A beküldött vizeket a kiállítás rendező bizottsága meg is izleltette a nagy közönséggel, s ezuton is terjesztette azok hírét; Mulasztást követnénk el, ha a székelyföldi fürdők és ásványvizek minden alkalmat megragadó egyik legnagyobb barátját az Eke-t különösen is ki nem emelnék gyönyörű kiállításért, melyet nagy költséggel és fáradsággal összehozott a székely iparmuzeumba.

Fürdőtulajdonosainkat pedig biztatjuk: csak előre kitartással. El kell jönnie az elismerésnek, a támogatásnak, még pedig minél hamarább.

(Folyt. köv.)

CSARNOK.

A Bulea-tó.

Sokan lehetnek, kik hírét sem hallották a természet e kiváló nevezetességének. Leirom tehát.

Julius hó 21. és 22-én egy természet-kedvelő társaság a fogarasi havasokra kirándulást rendezett. Olyan szerencsés voltam, hogy magam is tagja lehettem e társaságnak.

Alsó-Szombathalváról jul. hó 21-én reggel 4 órakor indultunk el s 6 órakor a havasok alatt fekvő legutolsó községben Kercsisórán voltunk. Az idő nagyon szép, az ég oly derült volt, hogy a keletről nyugot felé huzódó havasok körvoalait tisztán ki lehetett venni. A kupalaku Negoj égre meredező csucsával, a 26—35 m. magasságból büszkén tekintett le reánk, mintegy figyelmeztetve, hogy méltó és érdemes volna ő is a látogatásra. De a mi utunk a tőle keletre, s csaknem oly magasságban levő Bulea-tó felé tartott.

Kercsisórától 1 1/2 óra alatt a havasok tövében levő erdő őri lakhoz érkezünk, hol nem régiben üvegkuta volt, de most csak az egyes lakások

romjai láthatók. Láthatók még egy kis kápolna romjai, melyben egy 1715-ben nyomtatott misés könyv, több szent kép, s a kis oltár romjai a megtekintés tárgyai.

Eddig szekéren jöhettünk. Itt már lóhátra kellett ülni, mert ezen túl csak keskeny, meglehetősen járhatlan ösvényen folytathattuk utunkat. Két óráig haladtunk mindig felfelé, gyakran meg-megálva, s bámulva azt a gyönyörű szálas bükkerdőt, melynek minden egyes fája oly szép mintha kiállítás czéljából lettek volna kiválogatva. Lassanként gyérültek a bükkfák s helyüket a szebbnél-szebb fenyűk foglalták el, míg egészen beértünk a fenyvesbe. Két órai ut után egy magaslaton, kopára-sziklák között pihenőt tartottunk s gyönyörködtünk Szeben vidékének e magasságban feltűnt festői szépségében.

A keskeny, fagyókerekkel s kövekkel megrakott, 1/2-1. méter szélességű ösvény ezen túl pokoli mély völgy mellett vezet tovább. Bár a lovak biztosan léptek, tapogatva haladtak, mégis le-le kellett szállani, mert nyaktörő vállalat lett volna a lovon maradni. A híres Sándor gróf tán élvezetesnek találta volna itt is lóháton maradni, de más aligha igen.

Két órai gyönyörű fenyves erdőben folytatott, utazás után megérkeztünk azon menházhoz, melyet a szebeni központtal alakult szász E. K. E. építtetett, hogy a természet-kedvelő turisták a néha-néha előforduló rettenetes vihar és eső elől ide meneküljenek, itt hálhassanak és étkezhessenek, mert az itt lakó őrnél különféle conservek, ételek s italok kaphatók. Már előbb kellett volna megemlítenem, hogy az utasok érdekében 30—40 lépésnyi távolságban, az ösvény melletti fák és kövek veres festékekkel be vannak mázolva.

Megebédelés és egy órai pihenés után a Bulea-tó vizéből táplálkozó, a világon párját ritkító, csodaszép és bámulatra ragadó vizeséhez indultunk. El is jutottunk oda 1 1/2 óra alatt. Nincs oda vezető út, sem ösvény. A patakban levő 10—12 mázsás köveken, a patak martján és partján óriási vergődéssel lehet a vizesés alá jutni. Kecskének, vagy kőszáli zergének való út ez: emberre nézve sok veszélyt rejt magában. Hanem aztán a fáradságot elfeledi az ember, mert a természet oly ritka tüneményében gyönyörködhetik, mely gazdag kárpótlást nyújt.

Tehát a vizesés tövében vagyunk. Ég felé tekintve csodáljuk és ómuljuk. Ama sima és függélyes kőfal, melyen a víz 6—8 méter szélességben rohan le, lehet 60—80 méter magas. A lezuhogó víz a kőfal tövében a korall-gyöngyökhöz hasonló buborékok milliárdját meg milliárdját képezve, tovább rohan a patak bal partján évek óta egymásra halmozódott s már jéggé vált, szikla-keményességű, 2—3 méter magas hófal mellett. A patak ellenkező partján hóval fődött jégkőrgen állunk. Arcunkat a rápreszkelő víz nedvesíti. Az elbájoló szép természeti tüneményben nem sokáig gyönyörködhetünk, mert a hideg légáramlat figyelmessé tesz, hogy megizzadt állapotban tovább itt maradni az étellel való játszás. Jerünk hát, visszamentünk a menházhoz, de ekkorra már be is esteledett s a nap súlyos fáradalmi után, nyugalomra tértünk.

A következő napon reggel 6 1/4 órakor folytattuk utunkat a Bulea-tóhoz. Az ösvény épen oly rossz, épen oly köves, fagyókerekkel benőtt, mint a melyen idáig jutottunk. De életveszélyesebb; itt már csak gyalog s lassan lehet fennebb-fennebb jutni. A 3—4 Eifel-torony magasságának megfelelő pokoli mélység éhes és szomjas tekintettel kaesintgat a félelmében mindig csak maga elé néző utasra és sovár kíváncsisággal lesi, hogy valamelyik megsikamodván, keblére szorithassa. Most is borsózik a hátam tőle.

Körülbelül két óra múlva a vizesés felibe jutottunk, hol egy sztina (esztena) mellett pihenőt tartottunk, élvezve a juhásznő vendégszeretetét, a ki friss zsendiczével, édes ordával és sajttal kínált meg. A körös-körül égre meredő kopár bércek csaknem függélyes oldalain juhok legeltek, melyek közül olykor-olykor a lezuhanó kő egyet-egyet a mélységbe sodor le. Egy-egy bárány megcsuszamlás következtében zuhan alá, melyet a juhász családja kurtán s furesán megeszik. Az idén még csak 12-szer szolgált a véletlenség a juhásznak bárányhussal.

Tovább, tovább, hiszen oly közel látszik már a Bulea-tó. Turista-botjainkat kezükbe véve, haladunk. Itt már utunk változatos. Néhány száz méternyire

körül-köre lépdelve egy kis füvel benőtt helyre jutunk. Ezután hótáblák mellett kanyargó — ösvényen vezet a kőszáli zerge könnyűségével mozgó oláh-kalauz. Majd óriási szikla-szirteket kerülünk meg, de mint a kaczér lány csak csalogat, csalogat a Bulea-tó.

Már 11 az óra, az izzadság csurog le rólunk, tudónk tágul az ideál-tiszta levegőtől, látjuk az oláh pásztorokat a végtelen magas kőszirtek csucsain, találkozunk is egy-kettővel, kik megbámulják a mi nehézkes lépteinket, köszönnek s tovább haladnak.

De már megérkeztünk. Előnkbe tárul a Szent-Anna-tó nagysága és alakjának megfelelő szép Bulea-tó. Három oldalról a Románia határát képező fogarasi havasok kopár sziklái veszik körül, a negyedik oldalon kifoly belőle egy lármás, csörgő patak, mely a fennebb leírt gyönyörű vizesést alkotja.

A Bulea-tó partjának egy részét hó és jégkéreg borítja s az alól bugyog ki a tó közvetlen közelében égne meredő, kopár havas oldalából eredt bő vizű forrás.

A Bulea-tó körülbelül 2200 méter magasságban fekszik. A tavat körülvevő havasok tetején gyakran jelennek meg romániai juhászok, kik átkiáltoznak a Bulea-tó köröyékén, tehát magyar területen juhaikat legeltető pásztoroknak.

Egy órát a tó mellett pihenve a havasi gyopár hazájából fáradtan, de gyönyörrel telten, visszaindultunk. Este 10 órakor már honn voltunk s utközben mindig csak az forgott eszünkben, miért nem lehet a természet e csodaszzerű nagyszerű alkotásaihoz kevesebb fáradsággal, jobb uton s életveszély nélkül eljutni?

M. Székely János.

Ujdonságok.

— Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Wittich József kézdivásárhelyi királyi ügyészt a brassói, Stocker Antal nagyikindai királyi ügyészt pedig a kézdivásárhelyi királyi ügyészséghez helyezte át.

— Időjárásunk. Az idén az időjósoknak, kik július havára ilyen meg amolyan kritikus napokat helyeztek kilátásba, rosszul ütött be a próféta, mert bizony július hónap lassankint elmulik nagyobb baj nélkül, ha ugyan a restebb emberek bajnak nem nézik azt a tartós és példátlan forróságot, mely az egész hónapon át, egy-két nap kivételével uralkodott. Általában elmondhatjuk, hogy a hónap közepén egész Európán átvonult nagy szélvihar — egy héti hideget nem számítva — oly magas hőmérekeket július havában évek óta nem volt.

— József királyi herceg Brassóban. József kir. herceg szemleutjában jul. 25-én délelőtt Nagy-Szebenből Brassóba érkezett. Az állomásnál Maurer Mihály főispán, Wegriez Gyula vezérőrnagy, Heim honvédeztredes, Hiemesch polgármester, Pánczél főjegyző és Szabó Sándor rendőrkapitány fogadta. A főispán üdvözölte a kir. herceget, ki röviden válaszolt és azután a zászlókkal díszített városba hajtattott. Itt a főherceg megtekintette a honvéd zászlóajt. Másnap Sinájában utazott a román király meglátogatására.

— A magyar iparosok Párisban. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter, mint annak idején jeleztük, kétszáz iparost küld Párisba, a kiállítás szakszerű tanulmányozására. Az iparosok, a kiket az ország minden részéből válogattak össze, augusztus 5-én, vásárnap indulnak különvonaton Budapestről Párisba. Vezetőjük a kereskedelmi miniszter megbízásából Viph Albert orsz. iparoktatási főigazgató. A párisi magyar kormánybiztosság, valamint a francia iparkamara fogadja a magyar iparosokat.

— Baleset. Altörjai Kádár Péter, ki a gyula-falvi ipartelepen, mint munkás volt alkalmazva, f. hó 27-én saját vigyázatlanságának áldozata lett. A telep ipar vasutján fát szállított s a robogó vonatról leugrott, de oly szerencsétlenül, hogy lábát a vonat kerekei összezúzták.

— Magyarok veszedelme Amerikában. A Reuter ügynökség jelenti Uj-Orleásból: Kedden magyar alattvalók megöltek egy rendőrkapitányt, aki egy őrzőjárat élén el akarta őket fogni. A magyarokat a nép szerdán este üldözőbe vette és közülök többet megölt vagy súlyosan megsebesített. A rendőrség ezt nem tudta megakadályozni.

HIRDETÉSEK.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzeséplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerőig, szalmakaszalók, továbbá járgány-csészlőgépek, lóhera-csészlők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

„Columbia-Drill”

legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, 516-malmok, egyetemes asztal-ekék.

1- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Résletes árjegyzékek kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és csészlőgép-gyára.

Karatnai ref. egyházközség „Györke-orra” nevű 4 holdnyi és Bálványos oldalon levő fél holdnyi

erdő területét

folyó év augusztus 5-én délután 2 órakor énekvezére lakásán nyílt árverésen elfogja adni. Árverési feltételek énekvezérnél megtekinthetők.

(86. 1—1)

A ref. egyháztanács.

THIERRY A. mell- és gyomor-balzsamát

(a melyet az egészségügyi hatóság megvizsgált)

az egész világ kedveli és mindenütt keresik. Csak akkor valódi, ha az oldalt látható zöld, a törvény-széknél bejegyzett „apáca”-védőjeggyel van ellátva. Földművelhetetlen szer minden mell-, tüdő-, máj-, gyomorbetegség ellen stb. külsőleg is kitűnően hat és sebet gyógyít.

Egy próbátéves bérmentesen 1 korona 40 fillér. Széjjelküldés csak előzetes fizetés esetén.

Thierry A. centifoliakenőcse

(csodakenőcsnek nevezik)

utólrérhetetlen szívó erejű és gyógyítóhatású. Operációkat a legtöbb esetben fölöslegessé teszi. E kenőcsrel egy 14 éves, gyógyíthatatlannak tartott csontszert, utabban pedig egy 22 éves rákszerű bajt gyógyítottak meg. Antiszeptikus és gyógyítóhatású mindenféle seb gyuladásánál.

Próbátéves bérmentesen 1 kor. 80 fill. Csak előzetes fizetés esetén küldjük meg.

Óvakodjanak utánzatoktól és kerüljék az értéktelen, ugynevezett házi kenőcsöket és más efféléket.

Cím: A. Thierry, gyógyszerész és gyár a Védőangyalhoz, Pregrada, Pragerhof felé, a Déli vasút mentén.

Prospektus ingyen és bérmentve.

E szerek sohasem romlanak meg és jó azokat használatra készen a házban tartani. Az összes művelt államokban bejegyzett védőjegyeimnek utánzatát a törvény fűldözi.

Isigoe, Dordogne, Kopenhága, fabrikon farma. Milánó, A. Bertoloni. Malmö, Sevrige, Apot. Lejonet.

Nantes, Pharmacie O. Fredet, Nápely, Palermo.

Páris, Pharmacie française, 1 & 3, Place de la République, Pharmacie Daprey, 11, Rue des francs Bourgeois.

Prága, Róma, Corso, Agenzia del Politecnico.

Roubaix, Pharmacie F. Garrahe.

Szajewo, Szeged, Temesvár.

Trieste, Velenec, Vienne, Zürich.

Csak ezzel a törvényss. bejegyzett védőjeggyel valódi.

57474 (6. 11—52.)

Több mint 50 év óta sikerrel használtatik!

Az eszéki **arczkenőcs**

és eszéki

szalvator-szappan eltávolítja a szeplőt, májfoltot és a bőr összes tisztatlanságát.

Valódi csakis a

DIENES J. C.

Salvator-gyógytárából

Eszéken felsőváros.

1 tégely eszéki arczkenőcs ára ... 70 fillér.
1 drb Salvator-szappan ... 1 kor.
1 tégely kézi paszta ... 1 " 20 fill.
Lyoni rizspor kis doboz 1 kor., nagy dob. 2 korona.

Figyelmeztetés!

Ezen cikkek mentek minden ártalmas alkatrésztől és megfelelnek tökéletesen a 71012. sz. B. m. rendeletnek.

Csak akkor valódi, ha a fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el vannak látva és kérietik a t. közönség csakis DIENES-féle eszéki kenőcsöt és szappant kérni és elfogadni.

Főraktár Budapesten

TÖRÖK JÓZSEF ur gyógyszerházában

VI, Király-utca 12. sz. (43. 10—10.)

Ifj. Jancsó Mózes

gőzerőre berendezett könyvnyomdája

elvállal minden e szakba vágó munkákat a mai kor igényeinek teljesen megfelelően, a legegyszerűbbtől és legdiszesebb kivitelben.

OLCSÓ ÁRAK!!

HIRDETÉSEK

e lap kiadóhivatalában

olcsó áron felvételnek.

Bélyeg díjat július 1-étől nem kell fizetni!